

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. k. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispeva na leto 8 krone.

Udje dobri list zastoj.

Vsebina: Razglas glede oddaje izvirnega ruskega lanenega semena po subvenciji. — Razglas glede oddaje subvencijskih merjascev. — Razglas glede oddaje subvencijskih ovnov. — Razglas glede oddaje subvencij za pospeševanje pridelovanja travinega semena. — Podatki štetja živine. — Redline snovi živali. — Slija ali češplja, pastorka v naših sadovnjakih. — Pod katerimi pogoji se dobi od c. k. kmetijske družbe travino in deteljno seme za polovično ceno. — Otrobi za polovično ceno. — Podružnica za vranski okraj. — Zborovanja podružnic. — Iz podružnic. — Uradno. — Zadruga: Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Tržna poročila. — Oznani.

Razglas

glede oddaje izvirnega ruskega lanenega semena po subvenciji.

S podporo visokega c. k. poljedelskega ministrstva je osrednjemu odboru tudi letos omogočeno oddajati izvirno rusko laneno seme po znižani ceni 42 v kilogram.

Naročila od štajerskih kmetovavcev sprejema, če se takoj in ob enem nakaže tudi denar, pisarna c. k. kmetijske družbe v Gradcu, Stempfergasse 3, a jih ne izvršuje obratno, ampak kadar jih je več skupaj.

Če se potrebuje manj ko 5 kg, naj se ob enem naroči tudi za kakega sosedu.

Prosimo za točni naslov, pošto in železniško postajo.

V Gradcu, 1. januarja 1912.

Od osrednjega odbora
c. k. kmetijske družbe.

14—W

Razglas

glede oddaje

subvencijskih merjascev.

P. n. člani bodo dobili iz plemenskih vzrejalšč c. k. kmetijske družbe po meri sredstev, ki so na razpolago, subvencijske merjasce, če bodo poslali pravilno izpolnjene reverze s 30 K za vsakega merjasca potom naših podružnic najpozneje do 15. marca t. l.

Prošnjiki morajo merjasce pravilno krmiti in gojiti, vpisovati vsak skok in oddajati merjasca za malo odškodnino (ne nad 50 v) tudi za druge prasice na razpolago.

Za merjasca jamčijo, dokler ni star popolnoma 2 leti, na kar preide popolnoma v njihovo last.

Redoma se lahko nastavi v vsakem kraju le po en merjasec, če pa jih je potreba več, mora podružnica to potrditi.

V Gradcu, 1. januarja 1912.

Od osrednjega odbora
c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

Razglas

glede oddaje

subvencijskih ovnov

== koroške jezerske pasme. ==

Ovni se bodo oddajali, kolikor jih bo na razpolago, primernim planinskim rejam po 20 K.

Prošnjiki jih morajo pravilno in redno krmiti in gojiti, ter jih za malo odškodnino dajati tudi drugim rejam na razpolago.

Lastnik jamči za ovna, dokler ni star dveh let, nakar preide popolnoma v njegovo last.

Poslali so bodo najbrže v aprilu ali maju; naročnik mora plačati vožnino iz Solčave, postaja Železna Kaplja.

V Gradcu, 1. januarja 1912.

Od osrednjega odbora
c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

13—W

Št. 1/912.

Razglas

glede oddaje subvencij za pospeševanje pridelovanja travinega semena in krme na Štajerskem v letu 1912.

Pričakuj, da bo visoko c. k. poljedelsko ministrstvo tudi za leto 1912 nakazalo obljubljeno podporo ali subvencijo za pospeševanje pridelovanja travinega semena in krme, namerava osrednji odbor c. k. štajerske kmetijske družbe vsled sklepa z dne 12. septembra 1911 tudi v letu 1912 nadaljevati akcijo za pospeševanje pridelovanja travinega semena na ta način, da bo dajal posestnikom, ki si hočejo napraviti nove travnike ali pašnike, ali pa svoje travnike s posetvijo zboljšati, eventualno tudi za napravo deteljšč subvencijo do polovice stroškov za nakup mešanice travinega semena, v kolikor mu to dopuščajo sredstva, ki jih ima na razpolago.

Subvencija se daje pod tem pogojem, če je polje dobro kultivirano, pognojeno in čisto (brez plevela) in če se prosivci zavežejo, da bodo poslali prashalne pole v teku določene dobe vestno izpolnjene poslali po predstojništvu svoje podružnice osrednjemu odboru štajerske kmetijske družbe, napravo naredili strokovno in jo strokovno vodili, sicer pa, če ne izpolnijo vseh teh pogojev, dobljeno subvencijo brez ugovora vrnil.

Želi se, da se višji pridelek še zelen pokosi. Razen tega se prosivec zaveže, da se podvrže strokovnemu nadzorstvu pri napravi in oskrbi naprave in da se bo ravnal po dobljenih navodilih.

Prošnje za podelitev te subvencije se morajo poslati potom podružničnih načelstev, pri katerih

se dobijo tudi za to potrebne golice, s podpisanim reverzom vred najpozneje do 20. januarja 1912 osrednjemu odboru.

Od osrednjega odbora c. k. štajerske kmetijske družbe.

Načelnik:

Attems I. r.

Glavni tajnik:

Juvan I. r.

Podatki štetja živine.

S posebnim ozirom na Štajersko.

Statistična osrednja komisija je sedaj vendar priobčila že dolgo z nestrpnostjo pričakovane podatke o štetju živine po stanju dne 31. decembra 1910. Sicer so te številke, s katerimi imamo tukaj opraviti, samo provizorične, vendar ni pričakovati, da bi končne številke prinesle take korekture, ki bi naša izvajanja bistveno spremenile.

Ta statistika kaže svetlo in senčno stran. Pred vsem lahko konstatiramo, da se je število naših svinj že zopet pomnožilo in da število tudi pri konjih, kozah, mulah, mulcih, oslih in perutnini napreduje. Nazadovalo je žalibog število goved in — kar pa ni tako hudo — tudi število ovac.

V naslednjem pregledu imamo avtentične podatke o dognanih spremembah:

Vrsta živali	1900	1910	Prirastek(+) absoluten	Upadek (-) v %
Konji	1.716.488	1.801.090	+ 84.602	+ 4.93
Govede	9.511.170	9.159.808	- 351.362	- 3.74
Mule, mulci in osli	66.647	73.041	+ 6.394	+ 9.59
Koze	1.019.664	1.253.650	+ 233.986	+ 22.95
Ovce	2.621.026	2.428.586	- 192.440	- 7.36
Svinje	4.682.654	6.431.966	+ 1.749.312	+ 37.42
Čebelnjaki	996.139	1.232.380	+ 236.241	+ 23.72
Perutnina	26.671.592	35.743.075	+ 9.071.483	+ 34.01

Po takem so goveda nazadovala za 351.362 glav. Vendar pa ta upadek, kakor ga kaže zadnje štetje, nikakor ni tako velik, da bi zaradi njega morali priti v skrbi. Glede tega nazadovanja omenja osrednja statistična komisija, da ga je zakrivilo pogosto pomanjkanje krme, velike in zelo razširjene živinske kuge, povišane plače poslov in mezde, končno tudi nenaravne, vsled dobrih cen povzročene prodaje. Ta vrsta vzrokov je pravilna, vendar ne popolna; tudi je treba popraviti trditev o ugodnih cenah, ki so povzročile prodajo. Seveda so dobre cene naravnost predpogoj za ugodno prodajo, a v isti meri tudi za zvišano produkcijo, ki jo podžigajo. Če produkcija ni mogla slediti prodaji, tiče pač poleg navedenih vzrokov za tem še drugi, kakor pomanjkanje delavskih moči, vedno manjša paša in manjša zemlja za pridelovanje krme, ker se vedno več zemlje jemlje kmetijski kulturi; vsi ti vzroki so bili skupaj močnejši ko vsled ugodnih cen zvišana produkcija. Posebno v alpskih deželah je nakup mlajine za Italijo pred dvema letoma toliko škodil, da se neugodne posledice poznajo še danes.

Če si predočimo vse te činitelje, ki so urejeni živinoreji zelo na kvar in v škodo, potem se nam pač ni treba čuditi, da so strokovnjaki računali z mnogo večjim upadkom ko se je v resnici pokazal, tako da moramo ta rezultat smatrati za precej ugoden.

Gornja tabela kaže pri svinjah velik prirastek v odstotkih, kar je tem bolj važno in veselo, če pomislimo, da smo enako prikazen opazili že pri prejšnjih štetjih.

Tako je znašal prirastek v dobi 1880 do 1890 30.42%, v dobi 1890 do 1900 31.9% in nazadnje 37.42%.

Pri ovcah kaže statistika manjše upadke ko doslej. Leta 1890 je znašal upadek 17.04%, leta 1900 17.7%, v na koncu leta dovršenem štetju, o katerem poročamo, pa samo 7.3%.

Če hočemo sedaj v naslednjem govoriti o stanju živine po posameznih kronovinah, je pač samoumevno, da moramo v prvi vrsti upoštevati Štajersko. Pri tem pa lahko govorimo samo o govedu, svinjah in ovcah, ker o ostali živini še nimamo podrobnejših podatkov. Sprememba pri živini na Štajerskem kaže naslednji pregled:

+ pomeni več, — pomeni manj.

	Goveda	Svinj	Ovce
1900	718.841	678.910	123.245
1910	683.443	836.520	86.708
	- 35.398	+ 157.610	- 36.537
	- 4.9%	+ 23.2%	- 29.6%

V državnem poprečju znaša odstotni upadek goveda, kakor smo videli, 3.7%. Torej je na Štajerskem izguba pri govedu nekoliko nad tem državnim poprečjem. Absolutno največja je v Galiciji, kjer znaša 213.087 glav. Med alpskimi deželami je izgubila Koroška 33.837 glav, Kranjska 26.862, Solnograška 12.931, Gornja

Avstrija pa 35.692 glav. Povišalo se je število goveda le na Nižnjem Avstrijskem za 2476 glav, v Istri za 1417 glav, na Češkem za 32.199 glav in na Moravskem za 11.815 glav.

Pri svinjah znaša odstotni državni prirastek 37.4. Torej je tukaj Štajerska nekoliko zaostala. Vendar ne smemo prezreti, da prekaša štajerska svinjereja glede svoje gostote vse ostale avstrijske kronovine. Dočim pride na kvadratni kilometer produktivne zemlje v državi poprečno 22.8 repov, jih pride na Štajerskem 40.1. Na istem prostoru je štajersko prebivavstvo narastlo od 65 oseb v letu 1900 na 69 v letu 1910, število svinj pa od 32.5 na 40.1.

V primeri z letom 1900 je svinjereja v vseh deželah napredovala. Če se ne oziroma na Trst in njegov okoliš, je poskočila najbolj na Kranjskem (za 64.4 odstotka), na Goriškem in Gradišanskem (za 61.1 odstotka) in v Istri (56.2%). Najmanjši je prirastek v Bukovini (19.6 odstotka).

Ovce so v vseh deželah, razen v Bukovini, Dalmaciji, v Trstu in okolišu, nazadovale. Štajerska je v odstotkih nazadovala mnogo več ko kaže državno poprečje. Prirastek kažejo le Trst in okoliš (217 repov), Bukovina (41.750) in Dalmacija (139.708).

Zanimivo je zasledovati spremembe živine po posameznih štajerskih okrajih. Temu namenu služi sledeča tabela, posneta iz podatkov osrednje statistične komisije:

Dežele, politični okraji	Števílo											
	goveda				svinj				ovac			
	1900	1910	prirastek (+), ozir. upadek (-) 1900—1910		1900	1910	prirastek (+), ozir. upadek (-) 1900—1910		1900	1910	prirastek (+), ozir. upadek (-) 1900—1910	
			absolut.	v %			absoluten	v %			absolut.	v %
Celje (okoliški okraj) .	47.942	45.917	- 2.025	- 4.2	35.773	51.705	+ 15.932	+ 44.5	11.878	8.078	- 3.795	- 32.0
Bruck ob Muri . . .	22.138	19.064	- 3.074	- 13.9	13.694	15.150	+ 1.456	+ 10.6	3.883	2.008	- 1.880	- 48.4
Lonč	36.203	33.154	- 3.049	- 8.4	35.661	40.234	+ 4.573	+ 12.8	2.828	1.670	- 1.158	- 40.9
Feldbach	56.202	57.358	+ 1.156	+ 2.1	69.445	84.082	+ 14.637	+ 21.1	73	76	+ 3	+ 4.1
Konjice	12.361	10.917	- 1.444	- 11.7	9.801	12.339	+ 2.538	+ 25.9	4.126	2.810	- 1.316	- 31.9
Gradec (okoliški okraj)	45.196	43.221	- 1.975	- 4.4	57.329	63.380	+ 6.051	+ 10.6	2.463	1.044	- 1.419	- 57.6
Gröbming	27.240	24.055	- 3.185	- 11.7	8.772	10.473	+ 1.701	+ 19.4	18.668	19.319	+ 651	+ 3.5
Hariberg	40.217	39.413	- 804	- 2.0	41.296	50.167	+ 8.871	+ 21.5	12.788	7.009	- 5.774	- 45.2
Judenburg	50.878	45.510	- 4.868	- 9.7	29.593	33.091	+ 3.498	+ 11.8	8.837	5.803	- 3.034	- 34.3
Lipnica	44.275	40.824	- 3.451	- 7.8	57.573	64.908	+ 7.335	+ 12.7	1.201	975	- 226	- 18.8
Ljubno (Gor. Štaj.) . .	19.291	16.909	- 2.382	- 12.3	16.623	16.279	- 344	- 2.1	2.172	1.324	- 848	- 39.0
Liezen	18.411	16.170	- 2.241	- 11.6	9.180	10.338	+ 1.158	+ 12.6	4.117	2.920	- 1.197	- 29.1
Ljutomer	18.315	18.071	- 244	- 1.3	24.367	33.524	+ 9.157	+ 37.6	1	4	+ 3	+ 300.0
Maribor (okol. okraj) .	33.814	42.694	+ 8.880	+ 26.3	35.168	69.007	+ 33.839	+ 96.2	2.514	2.621	+ 107	+ 4.3
Mürzzuschlag	16.189	14.741	- 1.448	- 8.9	9.461	11.291	+ 1.830	+ 19.3	5.187	3.536	- 1.651	- 31.8
Murau	35.111	31.217	- 3.894	- 11.1	14.203	16.097	+ 1.894	+ 13.3	9.734	6.370	- 3.364	- 34.6
Ptuj (okoliški okraj) .	45.650	44.413	- 1.237	- 2.7	61.006	74.756	+ 13.750	+ 22.5	178	180	+ 2	+ 1.1
Radgona	26.581	25.627	- 954	- 3.6	40.650	47.175	+ 6.525	+ 16.1	13	8	- 5	- 38.5
Brežice	21.968	21.785	- 183	- 0.8	20.381	30.039	+ 9.658	+ 47.4	1.292	1.050	- 242	- 18.7
Voitsberg	23.572	20.973	- 2.599	- 11.0	23.169	25.585	+ 2.416	+ 10.4	9.690	5.023	- 4.667	- 48.2
Weiz	49.248	47.431	- 1.817	- 3.7	41.510	50.126	+ 8.616	+ 20.8	9.132	6.433	- 2.699	- 29.6
Slovenji Gradec . . .	26.744	22.868	- 3.876	- 14.5	20.787	23.350	+ 2.563	+ 12.3	12.460	8.440	- 4.020	- 32.3

V tej tabeli niso šteta mesta Gradec, Celje, Maribor in Ptuj. Število goveda je v teh mestih padlo od 1795 v letu 1900 na 1111 v letu 1910, število svinj od 3468 na 3429; ovac je le nekaj repov.

Med vsemi okraji kažeta le edina okraja Feldbach in okoliški okraj Maribor prirastek goveda. Vsi drugi okraji so nazadovali, v odstotkih najbolj okraja Slovenji Gradec in Ljubno, najmanj Brežice.

Število svinj se je v okraju Mariborska okolica v odstotkih najbolj povzdignilo, okraj Ljubno pa je edini, ki je v tej stvari nazadovale.

Število ovac se je v okrajih Feldbach, Gröbming, Maribor okolica in Ptuj okolica povzdignilo. Tudi v Ljutomeru, toda samo za nekoliko glav. V vseh drugih okrajih je nazadovale, po odstotkih najbolj v okraju Bruck.

Toliko o podatkih štetja živine. Pri tej priliki pa se nam zdi potrebno omeniti, da nam je s tem prav malo pomagano, ker nam ti podatki kažejo samo stanje naše živinoreje na koncu leta 1910. Toda že par mesecev pozneje so se lahko zgodile take spremembe, da bi morali dobiti popolnoma drugačno sliko, če bi letos zopet štel. Saj obžaluje celo osrednja statistična komisija sama, da se vrši štetje v tako velikih presledkih in svari pred tem, da bi se gradivo uporabljalo brez ozira na to važno okolnost.

Vkljub vsemu temu pa so se podatki o štetju živine tendencijozno izrabljali in iz upadka števila živine so se delali sklepi, ki kažejo vso stvar tako, kakor da je naša produkcija mesa zelo nazadovale, naše prebivavstvo pa se po številu zelo pomnožilo. V nasprotju s tem pa bi radi opozorili na račun, ki ga je priobčila du-

najska „Landwirtschaftliche Zeitung“, ki je izračunala, da se pri nas doma vsako leto zakoljejo približno 4 milijoni telet, mlade živine, suhe in pitane živine, kar znaša — če računamo za vsako zaklano glavo poprečno 200 kg — na leto skupno 800 milijonov zaklanega mesa. Od tega bi vsled upadka števila živine odpadalo približno 30 milijonov kilogramov. Pri svinjah moramo računati, da se jih na leto zakolje približno 5 milijonov, ki se pojedjo. Če računamo zaklano svinjo poprečno na 60 kg mesarske teže, dobimo 300 milijonov kilogramov mesa, ki ga moramo pristi k naši produkciji mesa. Če imamo torej 30 milijonov kilogramov govedine manj, jo popolnoma odvaga 110 milijonov kilogramov svinjskega mesa. Po vsem tem — tudi če bo treba spremeniti tu ali tam podatke — je popolnoma brez vsakega dvoma, da pridelujemo mnogo več mesa v razmerju s pomnoženim številom prebivavstva.

Poleg vsega tega pa ima avstrijska živinoreja še neizmerne možnosti za razvoj, vsled katerih bomo lahko postali in za nedogledne čase tudi ostali popolnoma neodvisni glede mesa od inozemstva. Seveda pa zaradi trenutnih zmotnjav in zmešnjav ne smemo spravljati bodočnosti naše živinoreje v nevarnost.

H. R.

Redilne snovi živali.

Pravilna reja in pravilno ravnanje pri vzreji morata sodelovati, če naj imamo od naše domače živine kako korist. Iz najboljše pasme ne bo brez pravilnega krmjenja nič — saj pravi že stari pregovor, da krava pri gobcu molze — pravilno krmjenje pa nikakor ni lahka reč. Nekateri

kmetje imajo posebno dober čut za to in razumejo naravnost izborno dajati živini krmo nele v pravilni sestavi, ampak tudi v najbolj okusni obliki; ta sposobnost pa je posledica dolgotrajne skušnje, bistrega opazovanja in ne v zadnji meri tudi ljubezni in veselja, ki ga ima kdo z živino. Splošno bo pravilno krmil samo tisti, ki pozna ustroj in delovanje živalskih prebavil in sestavo krme; da nastane pri živine meso, tolsča, kri in kosti samo iz snovi, ki jih je žival dobila s krmo, to je tako samo po sebi umljivo. Prehod krme v dele živalskega telesa pa se izvrši v živalskih prebavilih. Kdor hoče torej pravilno krmiti, mora poznati, kako se vrši prebava in prehrana in kako so sestavljena razna krmila.

Pri sestavi živalskega telesa je udeležena cela vrsta kemičnih spojin. V življenju se venomer porabi en del teh spojin in izrabljene, neporabne sestavine se odstranijo iz telesa. Če živalsko telo ne dobiva vedno nadomestka za porabljene snovi, razpade v kratkem času zaradi lakote. One snovi, ki sestavljajo telo, ki vzdržujejo življenje, hranijo sestavine pred razpadanjem in skrbijo za nadomestek za porabljene snovi, imenujemo redilne ali hranilne snovi.

Ne glede na vodo in sol pa živina ne dobiva redilnih snovi čistih, samih, ampak vedno v družbi ali zvezi z drugimi in take naravne mešanice raznih redilnih snovi skupaj z neprebavnimi snovmi, kakor jih imamo n. pr. v rastlinah, imenujemo krmila.

Redilne snovi, ki so v raznih krmilih, delimo v organične in neorganične. Prve so zgorljive, druge pa nezgorljive ali rudninske. Organične redilne snovi pa delimo v dve vrsti, v ono, ki ima dušik in v ono, ki je brez njega. V prvo vrsto spadajo beljakovine ali proteini, v drugo mast, takoimenovani ogljeni hidrati, torej škrobaste tvarine. Med neorganične redilne snovi spadajo voda, rudninske soli in pepel.

V naslednjem bomo govorili o vsaki tukaj navedenih skupin redilnih snovi posebe:

1. Beljakovine ali proteini. Te snovi so ravno tako sestavljene kakor beljak v jajcu; vlaknina krvi in sirina mleka sta tudi enako sestavljeni. Beljakovine so za živino najbolj važna redilna snov, ker se iz njih sestavljajo vsi tkani nasti deli živalskega telesa. Brez beljakovin bi živina v resnici ne mogla živeti. Te snovi so za tvoritev krvi, mesa in mleka brezpogojno potrebne in se ne dajo z nobeno drugo redilno snovjo nadomestiti. Beljakovina se nahaja v vseh zelenih rastlinskih delih, v mladih v večji meri ko v starih. Pri rastlinah pa ima steblo malo beljakovine, zato pa več perje, oziroma listje in cvetje. Stročnice, večina žit, oljve prge in otrobi imajo velike množine beljakovinskih snovi.

2. Mast. Ta daje v prvi vrsti moč in toploto. Nadalje služi za neposredno tvorbo živalske masti in je torej važna za pitanje živali. Tudi služi mast, ki se v živali nabere, telesu za rezervno hrano. Dobre dojnice se ob času, ko so brez mleka, navadno odebelijo, po otežitvi pa postanejo zopet suhe. To je znak, da hrana, kar je živina dobiva, ne zadošča, da bi vzdrževala močno oddajo mleka.

Masti, oziroma mastna olja, se nahajajo v vseh rastlinskih delih, toda navadno le v malih množinah. Največ tolsče ima semenje oljnatih rastlin (n. pr. lanu, buč, repice) med žiti pa največ rž in oves. Zelo malo tolsče je v raznih repah, krompirju, slami.

3. Ogljeni hidrati ali škrobaste snovi. Ogljenih hidratov je v vseh krmilih zelo mnogo, toda njihova vrednost je mnogo manjša ko vrednost beljakovin ali tolsče. Kakor tolsča služijo za to, da dajejo telesu moč in toploto. Porabijo pa se lahko tudi za tvoritev tolsče. Najvažnejši ogljeni hidrati so: staničina ali lesena vlakna, škrobova moka in razne vrste sladkorja.

Lesena vlakna tvorijo ogrodje rastline, ki jo drži pokonci. Nahajajo se v veliki množini v travniški krmi, posebno pa v slami. Kot redilna snov pa je staničina manj vredna. Čim bolj stara in trda postaja kaka rastlina, tem manjša je njena redilna vrednost. Za prehranitev prežvekovavcev pa je staničina velike važnosti kot polnč. Pri teh živalih mora biti želodec, oziroma vsi njegovi deli popolnoma zapolnjeni, da se preževanje pravilno vrši in konča. Če dobi živina le kratko krmo, se preževanje ne vrši pravilno in prebava se lahko zmoti.

Škrobova moka. Nahaja se v rastlinskih stanicah v obliki malih zrnec in je belkast prah.

Skrob se nahaja v velikih množinah v semenju in sadežih, posebno v žitnem in v krompirju. Sladkor je najdragocenejša redilna snov med ogljenimi hidrati. V rastlinah se nahaja v raztopljeni obliki, tako da se lahko prebavi in na ta način spravi v kri.

Mnogo sladkorja imajo, kakor je znano, razni sadeži, potem razne vrste pes, korenje (korun), zelena koruza, mlada trava in žitno bilje. Zadnje rastline izgube po cvetu svojo množino sladkorja, ki se deloma porabi, deloma pa spremeni v škrobovo moko.

4. Voda je važna sestavina živalskega telesa. Potrebuje se v velikih množinah in služi v ta namen, da se nadomestijo soki, kri, mleko in ona voda, ki izhlapi. Nadalje služi v ta namen, da raztopi in prenaša redilne snovi in porabljene, telesu škodljive snovi (scalino, pot).

Voda, ki se porabi, se nadomesti deloma z vodo, ki je v krmilih, deloma pa naravnost s pitno vodo. Živina potrebuje različne množine vode; to je odvisno od načina življenja, od temperature okolice, od vrste in načina krmljenja. Dobra sveža voda v dovoljni množini vpliva izredno ugodno na zdravje živali, posebno pa na izrabo krme. Pri tem je izločanje sokov in premena redilnih snovi naravna in normalna.

Prevelika množina vode škodi in sicer tem bolj, čim bolj hladna je voda. Na ta način se prehladijo notranji organi. Kakor pa je voda škodljiva, če se je dajejo prevelike množine in mrzle, ravno tako škodljivo je tudi pomanjkanje vode. Seveda bi bilo tudi napačno, če bi hoteli pri živini nadomestiti izgubljeno toploto na ta način, da bi jo napajali s toplo vodo.

Topla voda nima lastnosti, s katerimi pogasi sicer žejo in oslabi notranje organe živine. Pitje je ravno tako važna potreba za življenje kakor krma; za pitje pa je čista vreščina, studenčnica ali rečnica najboljša; vsako umetno narejeno pitje (zametano, z otrobi, pomije) je manj pripravno za žejo, je ne pogasi, pač pa lahko zdravju naravnost škoduje.

Po mnogih kmetijah je navada, da zapajajo živino v hlevu, tako da živina celo leto ne pride iz hleva; kjer je le mogoče, se naj živina napaja zunaj hleva, ker je gibanje in — dasi kratko — bivanje v svežem zraku za živino zelo koristno; tudi se s tem živina utrdi in postane bolj odporna proti raznim boleznim. Voda za zapajanje bi naj bila topla 11 do 15° C.

5. Rudninske soli in sestavine pepela. Pepel rastlin ima kalij, natron, magnezijo in železo, in vse te sestavine se spajajo s fosforjevo kislino, žveplovno kislino in klorom ter tvorijo na ta način rudninske soli. V raznih množinah se te rudninske snovi nahajajo v vseh krmilih.

Dobro seno in otava imata mnogo rudninskih snovi, posebno apna in kalija; a v obeh se nahaja tudi fosforjeva kislina v dovoljnih množinah. Žitno zrnje ima pred vsem kalij in fosforjevo kislino. Krompir in repa imata malo rudninskih snovi. Rudninske snovi so potrebne za prehranitev živali. Zato jih imenujemo redilne soli; brez njih bi namreč živali sploh ne mogle živeti. Saj potrebujejo velike množine apna in fosforjeve kisline za svoje okostje, kalij je važna sestavina krvi, sol ne sme manjkati v prebavilih, železo ne v krvi. Če teh sestavin ni, kjer bi morale biti, imamo jasno znamenje, da je žival bolna.

Navadno ima krma dovolj teh redilnih soli, tako da jih nikoli ne zmanjka, če krmimo pravilno. Izjemo dela k večjemu kuhinjska sol. Če je krma zrastle na zemlji, ki ima malo apna in malo fosforjeve kisline, se pri živini prav rado pokaže, da liže ali da dobi mehke kosti.

Naredi.

Sliva ali češplja, pastorka v naših sadovnjakih.

Sliva ali češplja je nekak posilživ v naših sadovnjakih, ker ima lastnost, da poganja iz korenin mnogo izrastkov, ki se sčasoma razvijejo v samostojna drevesca; zato je menda ni sadne vrste, za katero bi se naši sadjarji tako malo brigali, kakor se za slivo. Malokdo jo sadi, pa le zraste, redki jo cepi, snaži in trebi, pa vendar rodi, četudi ne redno.

Predniki, kateri so začeli slive razmnoževati po naših krajih, so bili gotovo bolj izbirični glede lepote in dobrote sadu ter glede rodovitnosti posameznih drevesc, kakor so njih potomci; saj so

pa tudi slive nekaj bolj redno rodile in sicer lepši in slajši sad, kakor dandanes. Prvotno posajene slive so vsled starosti in slabe oskrbe onemogle in se posušile; med njimi pa je nastal cel gaj koreninskih izrastkov, slivje, ki trpi vsled gostosti na pomanjkanju potrebne hrane, zraka, svetlobe in toplote, ki kratkomalo strada. Posamezna drevesca životarijo brez posebnega oskrbovanja in predno se posušé, je že preskrbela narava za nadomestek s tem, da je zopet pognalo mnogo izrastkov iz korenin še stoječih sliv. Tako se je slivje sčasoma spridilo, ker je prepuščeno samemu sebi, kajti to iz koreninskih izrastkov nastalo drevje rodi redkokdaj in malo, tudi če je pretrebljeno in kadar rodi, ima navadno neznamen in neokusen sad, katerega koščica ne gre rada od mesa.

Ono lepo plavo barvo, krasno vonjavo, primerno velikost in sladkost: vse to, kar ravno čislamo pri slivah, iščemo čestokrat zastonj v takih slivnjakih baš zato, ker se ni pri razmnoževanju sliv oziralo ne na kakovost prihodnjega sadu ne na rodovitnost drevesc in dokler si bomo pri zasajanju slivnjakov pomagali le s koreninskimi izrastki, tako dolgo ni upati, da dosežemo zaželjen uspeh, t. j. rodovitno slivje in lepo za prodajo sposobno sadje, slive, katere bi lahko izvažali in katere bi naj tekmovali na svetovnem trgu s slivami iz drugih pokrajin.

Živinorejec, ki se hoče ponašati z lepo dobičkanosno čredo, si obdrži doma za nadaljno rejo le od najboljših glav najlepše potomce in proda komade, ki mu ne ugajajo. On izbira in požlahtnjuje plemo in tako izbira ni le na mestu pri živinorejcu, ampak je v dosegu pravih uspehov neobhodno potrebna povsod, kajti le od dobrega semena lahko pričakujemo zopet dober plod, ako so seveda tisti pogoji dani, ki so njegovemu razvitku potrebni.

V Bosni, kjer se pridela sila veliko sliv, so z izbero in požlahtnjevanjem že dosegli prav lepe uspehe pri slivah in kar je mogoče tam, ni nedosežno pri nas, kajti takimenovana bosenska sliva ni nič drugega, kakor izbrana domača sliva, ki rodi bolj debel sad. Dosedanji način razmnoževanja sliv, t. j. kar menitebi nič presajati razne koreninske izrastke, ki pridejo komu pod roko ne oziraje se na to, kakšen sad ima materno drevo in ali je rodovitno ali ne, je pač treba opustiti. Sadijo se naj le iz koščic vzgojene, cepljene slive, ker je cepljeno drevo rodovitnejše in ima lepši in okusnejši sad. Koščice za vzgajanje debel in cepiče za cepitev teh pa je jemati le od dreves, ki se odlikujejo v vsakem oziru. Tudi pri nas se še nahaja tu in tam kako slivovo drevo, ki odgovarja vsem zahtevam; tega se je torej posluževati pri razmnožitvi. Ako je kdo prisiljen si naročiti slivova drevesca, naj se obrne le k zanesljivim tvrdkam, ki lahko jamčijo za to, kar oddajo. Hoče si pa kateri le pomagati s koreninskimi izrastki, tedaj jih naj vsaj presaja in cepi; vendar se, kakor že rečeno, ta način razmnoževanja nikakor ne more priporočati, kajti iz takih koreninskih izrastkov vzgojeno drevje je ne le manj trpežno, ker ima plitveje rastoče korenice, ampak tudi poganja zopet koreninske izrastke mnogo rajši, kakor drevje, ki je zrastle iz koščic. Koreninski izrastki so pa umnemu sadjarju prava nadloga, razen tega slabijo materno drevo, t. j. ono iz katerega izhajajo.

Ti razlogi govoré torej za vzgajanje slivja iz koščic, četudi ni tako priročno, kakor raba koreninskih poganjkov.

Sveže, lepo, t. j. izbrano koščičevje od cibore (= trnoselj, Kriechenpfäume) ali pa od naše navadne slive je sejati v rodovitno, rahlo zemljo. Seje se lahko že v jeseni in ga je v tem slučaju kakih 14 dni prej namočiti v redkem beležu iz ravnokar ugašenega apna; to namreč ugodno vpliva na kaljenje. Če se je pa bati mišejedine, tedaj je bolje sejati koščice na pomlad. Da pa do tja ostanejo kaljive in da se trda luskina nekoliko zmehča, vsled česar se klice laže izcimijo, je koščice primerno shraniti skozi zimo v vlažnem pesku na ta način, da se vlagajo koščice in pesek plast na plast v pripravno posodo n. pr. v lonec ali zabojček. Spodaj in zgoraj ima vedno biti plast peska. Koščice je razložiti vsakokrat po pesku tako, da se med sebo ne dotikajo; vsako koščično plast pa je pokriti s peskom približno 2 cm visoko. Ne priporoča se vlagati v eno posodo več kakor 5 do 6 plasti koščic, kajti v visoko naloženih posodah se klice kaj rade zadušé. Da se koščice ne skvaré, ne sme biti pesek presuh,

pa tudi ne prevlažen. Posodo je pokriti tako, da ne morejo miši ali podgane k vsebini in jo je shraniti v kleti; še boljše pa je jo zakopati na prostem 1 čevlj globoko v zemljo, da je zmrzlina ne doseže. Prihodnjo pomlad je, kakor hitro se da zemlja obdelovati, koščice s peskom vred sejati v sejališčne grede in sicer kakih 5 cm narazen v 5 cm globoke brazdice, ki naj bodo okoli 30 cm ena od druge oddaljene. S koščicami posejane brazde je zagrniti in zemljo pritisniti, da ne ostane okoli koščic votlo in da se koščice ne zasuše. Priporoča se tudi sejališče dobro zaliti, kar izdatno pospeši kaljenje. Da se na sejališču ne naredi skorja, ki bi ovirala rast, velja zemljo pokriti z dobro preprhnetim, drobnim gnojem. Pozneje je zalivati, če je sušno vreme in pazljivo plitvo okapati, da ne zaduši plevel malih rastlinic. Prihodnjo pomlad je izbrati močnejše divjake in presaditi v drevesnico 40 cm narazen v vrstah, ki so 80 cm ena od druge. Pred presajanjem v drevesnico je prikrajšati nekoliko korenine in poganjke. Prirast sadik se bolj zagotovi, ako namočimo pred saditvo korenine v kalež iz kravjeka, ilovice in vode. Ko so divjaki po dveh ali treh letih dosegli primerno visokost in debelost, jih je v kroni ali okulirati, t. j. cepiti z očesom sredi meseca julija ali pa kopulirati, t. j. cepiti z nakladom v rani pomladi. Naj se že cepi kakorkoli, vedno je, kakor že rečeno, narezati cepiče le s takih znano rodovitnih drevesc, ki rodé velik in sladek sad.

Navadna sliva ali češplja ni glede zemlje preveč izbirična, vendar v presuhih in v premokrih tleh rano onemore. Stara kmečka prislovica „sliva naj sliši vodo teči, a je naj ne čuti“ pove precej točno, kje sliva dobro uspeva in me spominja na nekdanji, domači, ob potoku na solčni strani stoječi, ograjeni slivnjak. Slive so tam rodile, dokler jih je kaj bilo, vsako leto krasen sladek sad. Zemlja, ki je poglavito iz lehnjaka, to je iz vode izločenega apnenca, jim je prijala posebno. Prvotno slivje je vsled starosti onemoglo, drugega nikdo sadi ni in tako je slivnjak sčasoma zginit, ker ga narava s koreninskimi izrastki tudi ni mogla vzdržati, kajti preprečile so to svinje, ki tam leto na leto rovajo. Na vsak način so pa svinje tudi pripomogle k rodovitnosti slivja s tem, da so ga po svoje takorekoč okopavale, gnojile in da so zatirale boleznin in škodljivcev, ker so sproti pobirale odpadli, bolni in črvivi sad.

Poleg navadne slive pa bi se naj sadile pri nas še slive plemenke ali ringlo in slive voščénke ali mirabele, ki kolikor jih je videti prav dobro uspevajo in redno rodé, če stojé v topli legi na rodovitnih, nekoliko vlažnih, a vendar prodornih tleh. Ringlo in mirabele, ki so prav pripraven sad za vkuhanje (kompot), se vedno lahko oddajo po prav primerni ceni. Poprašuje se bolj in bolj po njih, ker se jih že mnogokje primerno konservira, bodisi v malem za dom ali pa za prodajo na veliko v posebnih tovarnah.

Pri zasajanju slivja se naj odloči posameznemu drevescu tako velik prostor, da je tudi v poznih letih neovirano v razvoju. Vedno ponovljena napaka v naših sadovnjakih bodisi pri tej ali oni sadni vrsti, je ravno ta, da ljudje večinoma pregosto sadé sadno drevje. Ako naj bodo slive same za se, jih sadimo vsaj 5—6 m vsak-sebi. Ker pa slive ne dožive tako visoke starosti, kakor hruške in jabolane in ker so manjše zrasti, jih lahko sadimo tudi vmes med te, seveda v primerni razdalji.

Posajeno slivje pa ne gre prepustiti samemu sebi, kakor se to skoraj redno dogaja, ampak ga je potrebno primerno negovati. Umevno je samo ob sebi, da ga je treba obrezovati, trebiti, snažiti, gnojiti in obvarovati raznih škodljivcev. Koliko štrli suhih vej, koliko visi mahu na naših slivah in o gnojenju ter pokončevanju škodljivcev ni sluha ne duha.

Slivo ali češpljo napada jako mnogo raznih škodljivcev, ki so čestokrat vzrok slabe letine. Tako n. pr. povzročata češpljeva grizlica in slivoder rano odpadanje še malih, zelenih plodov. Pozneje povzroča črvivost sadja češpljev tončič. Mladje, oziroma listje objedajo gosenice češpljevega molja in razne listne uši. Pod imenom rožiči ali murke znane izbuhline še zelenega slivovega ploda povzroča neka glivica „*Exoascus pruni*“ imenovana. Razen tega povzročajo zopet druge glivice rjo in pegavost listja, kar škoduje razvitku dreves.

Škodljivi mrčes je pač treba zatirati s tem, da rano na pomlad, predno prične odlagati jajca,

otresamo drevje in škodljivce kolikor mogoče pokončamo. Pri tem delu nas prav lahko podpira perotina, ako jo navadimo, da pobira padlo golazen. Neizmerno marljive pomočnike imamo tudi v pticah pevkah. Te je treba primerno čuvati in privabiti. Razen tega je potrebno prerano odpadle slive skrbno pobirati in pokladati svinjam ali pa spuščati svinje redno v slivje, da poberejo na tleh ležeče sadje. Bolezni pa, ki jih povzročajo razne glivice, je mogoče preprečiti ali vsaj omejiti z večkratnim škropljenjem z apnenobakreno-galično raztopino, kakoršno rabimo v vinogradih. Prvo škropljenje se naj vrši pred cvetjem, drugo po cvetju in tretje 3—4 tedne po drugem. Povrh se še priporoča pograbit in sežgati odpadlo bolno listje in sadje.

Če še vpoštevamo poleg navedenega razne vremenske neprilike, kakor so: pomladanski mraz, ki uniči cvetje, ali močni južni vetrovi, kateri osuše čestokrat pestiče tako, da se vsled tega ne morejo oprasiti (oploditi) in pa toča, tedaj imamo pred očmi vse važnejše vzroke slabih češpljevih letin. Zupanec.

Pod katerimi pogoji se dobi od c. k. kmetijske družbe travino in deteljno seme za polovično ceno.

Da je seme zanesljivejše nego pri raznih zakotnih barantačih, branjevkah in agentih, o tem se je prepričal gotovo že velik del p. n. članov kmetijske družbe. Ta akcija se je začela živahno razvijati in večati leto za leto.

Glasnik je prinesel že tudi članek v lanskem letniku na strani 95, kako si sami lahko pridelujemo potrebno travino seme; toda to je mnogo težavnejše, nego si ga kupiti in to še približno za polovico ceneje nego kje drugje; zastoj se niti Bog ne moli; za denar gre povsod trda! Pa težko se ga bo kje zaslužilo toliko in tako ceno, kakor ga zaslužijo tisti, ki dobe travino seme za polovično ceno na eni strani in na drugi strani dobiček v mnogo večem pridelku trave ali deteljice. Zato se pa dotičniki zavežejo na posebnih in nalašč v ta namen pripravljenih golicah poročati o uspehu setve; to delo traja k večjemu par minut. Da pa to ni navadna kaprica kmetijske družbe, je treba pojasniti, zakaj ona zahteva odločno, da se odgovori na tisto malenkost prašanj na vposlanih polah:

1. Se predložijo omenjene pole poljedelskemu ministrstvu, ki daje subvencijo za semena, kot potrtilna priloga pri polaganju računov o porabi denarja;

2. je velevažno za družbo, da sliši iz tolikih primerov o uspehih ali neuspehih, da si more narediti sliko o stanju in množini krme ter se potem po mogočnosti ravnati v bodoče, glede kraja, lege, semena, gnojenja i. t. d. ter dajati primerne nasvete;

3. navajati ljudi k večjemu skrbnejšemu opazovanju, oziroma precejevanju svojih pridelkov ter upoštevanju merodajnih, za preprosto oko večkrat tajnih (skrivnih) vzrokov pri bujnejši ali počasnejši rasti;

4. ima zahtevano odgovarjanje tudi nekaj vzgojevalen pomen; — navajati člane v njih lastno korist k osrednji skupnih interesov;

5. pa mora vsak, če mu je mar za prve štiri vzroke ali ne, že ne, že radi tega odgovoriti, ker se je k temu zavezal z lastnoročnim podpisom. — Ljudje pa, ki takrat, ko sprejemajo, slepo obljubijo vse in potem niti tega, niti potrebnega ne drže, se ne morejo smatrati za ljudi, s katerimi se lahko računa. Kakor povsod, škodijo taki posamezniki vsem ostalim na ugledu, neredkokrat tudi gmotno.

Ljudem se določijo praelne pole redno, ponekod dvakrat, da celo trikrat in na vse zadnje še ni odgovora. Osrednji odbor je torej v svoji decembrovi seji moral skleniti zoper tiste, ki niti na tretjo terjatev niso reagirali, nastopiti potom politične oblasti ter izterjati subvencijo od tistih, ki so dobili seme za polovično ceno, pole s prašanji, pa niso odgovorili niti ko se jih je za to trikrat prišlo.

Taki člani niso nobeni družbi v čast, še manj pa v hasek; kajti radi teh se mora na stroške pametnejšega dela žrtvovati veliko časa in denarja.

Prosta družba, kakor je kmetijska družba mora računati le z vestnostjo vsakega posameznega člana; država si pomaga v enakih zadevah, recimo pri davkih, z gotovimi organi, o

katerih bi človek mislil, da so pri kmetijski družbi nepotrebni. Čim večja je disciplina članov družbinih, tem gladkeje se rešujejo itak že na sebi dovolj obširni posli.

V prihodnje bo treba torej na to paziti, da se nam ne bo moglo očitati: češ vedno kritizirajo, svojih obveznosti pa ne izpolnjujejo. Zato opozarjam vse cenjene člane, ki se oglase letos za travino seme, da si prečitajo, oziroma si dajo raztolmačiti reverz prej, ko ga podpišejo in vpošljejo. Sicer so pa vse obveznosti razvidne tudi iz razglaša na prvi strani „Gospodarskega Glasnika“ št. 1. letošnjega leta. Holz.

Otrobi za polovično ceno.

Zveza kmetijskih zadrug v Gradcu bo razdelila približno 800 centov otrobov iz c. in k. vojaškega oskrbovalnega skladišča (k. k. Militärverpflegsmagazin) v Mariboru. Cena znaša polovično tiste, ki se notira vsako prvo soboto na dunajski borzi za žitne otrobe. S prigrisatvijo pri „Zvezi“ bo se treba požuriti.

Podružnica za vranski okraj.

Občni zbor tukajšnje podružnice se je vršil v nedeljo dne 17. decembra 1911 v šolskem poslopiju v Braslavčah. Udeležba je bila jako povoljna in se morajo pohvalno omeniti vseh oni udeleženci, ki so prihiteli iz bolj oddaljenih krajev in s tem pokazali zanimanje za podružnico.

Predsednik gospod Florijan Rak pozdravi navzoče ter poda kratko poročilo o letnem delovanju, ki se sme imenovati jako živahno in plodno. Podružnica si je stavila v svojo poglavitno nalogo ne le pobiranje letnine, ampak pospeševanje skupnih gospodarskih koristi, kakor naročevanje umetnih gnojil, raznega semena in drugih gospodarskih potrebščin ter prirejanje poučnih kmetijskih predavanj.

Kako obširno je bilo delovanje v pretečenem letu, nam najbolje pričajo številke glede prometa z „Zvezo kmetijske zadrug v Gradcu“, ki je znašal nad 35.000 K in prinesel udom velike koristi, ker so dobivali gnojila in semena po znižani ceni; pa tudi podružnici je pripadlo nad 120 K dohodkov. Poučna predavanja so se vršila na raznih krajih, kakor v Braslavčah, Gomilskem, St. Jurju in na Vranskem. Govorila sta potovalni učitelj gosp. Goričan in živinozdravnik gosp. A. Peršuh.

Predsednikovo poročilo se je z odobravanjem vzelo na znanje.

Za pregledovavca računov se izvolita gg. A. Cizej ml. in Fr. Sporn, ki vse račune pregledata, s prilogi primerita in najdeta v najlepšem redu. Po predlogu poročevalcev so bili računi odobreni. Tu se mora posebej omeniti, da je celo poslovanje vodil gospod predsednik sam in mu gre v tem oziru zahvala, kajti ni malenkost voditi račune, izvrševati naročila in povrh opravljati tudi tajniške posle. Toda znana delavnost in požrtvovalnost predsednikova je premogla vse težkoče.

Po tem poročilu se je pobirala letnina za leto 1912 in je takoj vplačalo udnino nad 70 udov; do novega leta se jih je prijavilo še 46 — tako da šteje podružnica sedaj 116 plačujočih udov.

Res je, da je bilo lani nekoliko večje število, toda le na papirju. Kaj pomaga veliko število udov, če pa ne store svoje dolžnosti napram podružnici. Podružnica je vsled brezbriznosti takih udov prišla v opasen položaj in je dostikrat morala sama plačevati zaostalo udnino. V tem oziru se je torej moral napraviti red in odslej se bodo sprejemali samo udje, ki plačajo udnino pravočasno, t. j. za vsako leto naprej.

In le ti udje bodo deležni raznih ugodnosti, ki jih nudi podružnica, ker se neudom ne bodo oddajala gnojila in semena po znižani ceni — ali pa sploh ne.

Ko je bila ta točka rešena, se je razvnel živahen razgovor o kraju, kjer bi se naj vršili letni občni zbori. Povdarjalo se je, da bi v povzdigo podružnice bilo umestno, če bi se kraji menjavali; zopet drugi so se zavzemali za središče celega okraja — Gomilsko. Ker nobeden teh predlogov ni dobil potrebne večine in ker je bila ura že pozna, so se zborovavci razšli, še preden se je izčrpal ves in obširni dnevni red; zato pa se bodo ostale točke obravnavale v prvi odborovi seji, ki bode v teku januarja in h kateri se uže sedaj vabijo vsi odborniki, da se zanesljivo udeležijo. Odboru bo tudi prepuščeno ukreniti vse potrebno glede sporne točke, da se po

možnosti ustreže raznim krajevnim razmeram in potrebam.

Kmetovavci! razni stanovi se tesno združujejo v društva, da tem lažje zastopajo svoje koristi. Tudi vaša dolžnost je, oprijeti se svoje prave organizacije, kmetijske podružnice in iskati v njej pomoči v raznih potrebah. Glasilo „Gospodarski Glasnik“ bi ne smelo manjkati v nobeni zavedni kmetijski hiši; — vsakemu gospodarju bi naj bil nekaj vodnik in svetovavec. Poprimite se obeh!

Braslavče, 9. januarja 1912.

Lorber.

Zborovanja podružnic.

Št. Iij v Slov. gor. Občni zbor šentiljske podružnice c. k. kmetijske družbe se vrši v nedeljo 4. februarja ob 1/2 3. uri popoldne v gostilni gospoda Karla Scholla v Strihovcu po sledečem dnevnem redu: 1. Pozdrav navzočih po načelniku. 2. Poročilo o delovanju in denarnem prometu v pretečenem letu 1911. 3. Predavanje c. k. okrajnega živinozdravnika gospoda A. Königa iz Maribora o prvi pomoči pri živinskih boleznih. 4. Volitev delegatov in njih namestnikov. 5. Predlogi za 89. občni zbor c. k. kmetijske družbe štajerske v Gradcu. (Predlogi se morajo pismeno s kratko utemeljitvijo predložiti najkasneje do 25. januarja podružničnemu vodstvu. 6. Vplačevanje udnine in sprejem novih udov. 7. Naročevanje kmetijskega koledarja za leto 1913. 8. Prosti predlogi. K mnogoštevilni udeležbi vabi podružnično načelstvo.

Št. Jur ob Ščavnici. Naša podružnica ima v nedeljo dne 21. januarja ob 2. uri popoldne v gostilni gosp. Ant. Divjaka pri Kapeli svoj občni zbor po sledečem sporedu: 1. Pozdrav in poročilo predsednika o podružničnem delovanju v pretečenem letu. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev načelnika in odbora. 5. Volitev odposlancev h glavnemu zboru kmetijske družbe v Gradcu. 6. Predavanje tajnika gospod Holza o koristi pravega namena kmetijske družbe. 7. Razni predlogi in nasveti. Važnost kmetijske organizacije bo povzročila gotovo mnogoštevilno udeležbo.

Odbor.

Šmihel nad Mozirjem. Tukajšnja kmetijska podružnica ima v nedeljo 21. januarja 1912 po rani službi božji v Mozirju v šoli svoj občni zbor po sledečem sporedu: 1. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika o delovanju podružnice v minulem letu. 2. Pregled računov. 3. Pobiranje udnine. 4. Sprejem naročil na različna semena. 5. Volitev delegatov za občni zbor. 6. Slučajnosti, predlogi in nasveti. Glasom pravil je vsak tudi za bodoče leto ud, kdor se ni 3 mesece pred novim letom odglasil. Vsi, ki še niso poravnali udnine, naj to store meseca januarja. K obilni udeležbi vabi Odbor.

Videm. Kmetijska podružnica na Vidmu ima letos svoj prvi občni zbor v nedeljo dne 28. januarja ob 2. uri popoldne v šoli na Vidmu. Dnevni red: 1. Otvoritev občnega zbora po predsedniku. 2. Poročilo tajnika o delovanju podružnice leta 1911. 3. Poročilo blagajnika o stanju podružnične blagajne za leto 1911. 4. Volitev dveh pregledovavcev računa. 5. Proračun za leto 1912. 6. Volitev treh odposlancev na glavno skupščino c. k. kmetijske družbe dne 27. in 28. marca 1912 v Gradcu. 7. Predlogi za glavni zbor kmetijske družbe. 8. Volitev novega odbora za prihodnje triletno dobo. 9. Vplačevanje udnine in sprejemanje novih udov. 10. Nasveti in želje. Vsi udje podružnice se vabijo, da se občnega zbora udeležijo v polnem številu.

Dr. M. Schmirmanl,

načelnik.

J. Knapič,

tajnik.

Žalec. Vabilo k občnemu zboru kmetijske podružnice v Žalcu, ki se vrši dne 21. januarja 1912 ob 3. uri popoldne v Žalcu v gostilniški dvorani pri Hausenbihleru. Vspored: 1. Poročilo tajnika in blagajnika. 2. Pobiranje udnine za leto 1912 in vpisovanje novih udov. 3. Predavanje deželnega živinozdravnika gospoda Jožefa Župančiča. 4. Volitev odposlancev za občni zbor c. k. kmetijske družbe. 5. Razgovor o gospodarskih prašanjih. 6. Predlogi in nasveti. K obilni udeležbi vabi Odbor.

Planina. Kmetijska podružnica priredi v nedeljo dne 28. januarja 1912, takoj po sv. maši v prostorih „Kmetijskega bralnega društva“ svoj redni občni zbor. Ker je zbor velepomemben in sledeči dnevni red obširen, se nadeja načelstvo mnogoštevilne udeležbe. Dnevni red: 1. Sklep računa za leto 1911. 2. Volitev novega odbora. 3. Predavanje

potovalnega učitelja. 4. Vplačevanje udnine. 5. Naročevanje sadnih dreves po znižani ceni. 6. Naročevanje travnih semen po znižani ceni. 7. Predlogi.

— **Ptuj.** Kmetijska podružnica za ptujsko okoličje ima v nedeljo dne 21. januarja t. l. prepoldne ob 9. uri v prostorih gospoda Župančiča v Ptuj svoj prvi letošnji občni zbor po sledečem sporedu: 1. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika o delovanju podružnice v minulemu letu. 2. V svrhu pregleda računov volitev dveh pregledovavcev. 3. Pobiranje udnine. 4. Odobrenje računov. 5. Volitev odposlancev k občnem zboru c. k. kmetijske družbe v Gradcu. 6. Določitev predlogov za občni zbor v Gradcu. 7. Razni predlogi, nasveti in slučajnosti. Vse ude, kakor tudi druge zanimance vabimo k mnogobrojni udeležbi. Da se izognemo sitnostim, opozarjamo nujno, da je po pravilih vsak tudi za bodoče leto ud in torej dolžan poravnati udnino, kdor se ni tri mesece pred novim letom odpovedal biti ud.

Odbor.

— **Ljubno.** Kmetijska podružnica za občino Ljubno bode imela dne 11. februarja 1912 ob 12. uri opoldne v šolskih prostorih v Ljubnem svoj občni zbor po sledečem redu: 1. Poročilo o delovanju v 1. letu obstanka podružnice 1911. 2. Račun in odobrenje računa za leto 1911. 3. Vpisovanje novih udov. 4. Vplačevanje letnine za leto 1912. 5. Razni nasveti. Vsi prijatelji kmetijstva in njegovega napredka pa se uljudno vabijo, da se zborovanja, na katerem bode predaval deželni živinorejski nadzornik gospod Martin Jelovšek, gotovo udeležijo.

Tačasni načelnik:

Janez Kopušar.

Iz podružnic.

Gornja Sv. Kungota, 21. decembra. Kmetijska podružnica v Št. Ilju v Slov. gor. je imela v gostilni gospoda Mayerja v Gornji Sv. Kungoti svoje zadnje zborovanje v tekočem letu, ki je bilo zelo dobro obiskano. Načelnik gospod Reppnig pozdravi navzoče, predvsem potovalnega učitelja gospoda A. Raucha iz Grada in gospoda c. k. okrajnega živinozdravnika A. Königa iz Maribora. Gospod potovalni učitelj Rauch je imel na to vrlo zanimivo predavanje o perutninarstvu; razpravljal je nadalje tudi o krmljenju svinj in razkladal končno tudi, katera krmila se najuspešneje uporabljajo in izrabljajo in kateri pridelki, k nam jih nudijo naša gospodarstva, se uporabljajo lahko za krmljenje svinj. Navzoči so bili z nad dveurnim predavanjem zelo zadovoljni; gospod načelnik mu izreče za to v imenu vseh iskreno hvalo. Po obravnavi prostih predlogov se izreče ravnatelju za deželno vinarstvo gospodu Stieglerju za njegove zasluge, ki si jih je stekel v prid kmetijstva, iskrena zahvala s prošnjo, da ostane podružnici naklonjen tudi vnaprej. Končno se je izžrebala lepa zbirka gospodinjskih in gospodarskih potrebščin med veliko živahnostjo. Gospod načelnik zaključil na to dobro uspelo zborovanje, želeč vsem članom srečno novo leto.

— **Ormož.** Kmetijski knjigovodski tečaj. Na prizadevanje kmetijske podružnice ormoške se je vršil od 27. do 30. decembra 1911 v šolskem poslopju okolice Ormož kmetijski knjigovodski tečaj pod vodstvom tajnika c. k. kmetijske družbe gospoda Franca Holza iz Grada. Otvoril ga je podružnični načelnik v navzočnosti nekaterih odbornikov s primernim nagovorom, predstavil gospoda Holza in mu izročil vodstvo. Med 19 udeleženci je bilo 6 kmetijskih deklet. Predavanje gospoda voditelja je bilo lahko razumljivo in za vse zelo poučno. Saj pa je snov tudi sama na sebi velike važnosti in radi tega tudi zanimiva za vsakega, ki čuti potrebo prave kmetijske naobrazbe. Podružnica izreka c. k. kmetijski družbi zahvalo za delegiranje gospoda tajnika Holza k temu tečaju ter krajnemu šolskemu svetu okolice Ormož za prostore in kuriyo, kakor tamošnjemu šolskemu voditelju za pripomočke najsrčnejšo zahvalo.

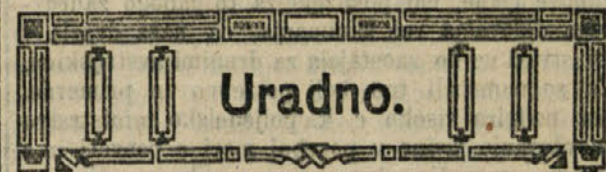
— **Vučja vas.** Tukajšnja podružnica c. k. kmetijske družbe je priredila dne 12. novembra dve zborovanji: dopoldne pri Sv. Križu, popoldne pa v domači šoli. Obe sta bili še precej dobro obiskani; zborovanja v Vučji vasi se je udeležilo tudi lepo število žensk, kar svedoči, da so se tudi gospodinje začele živo zanimati za gospodarski napredek. Gospod Škrlec iz Vičane, znani vzorni kmetovavec in poljudni govornik, je v jedrnatih besedah podajal navzočim koristne nauke, zajete iz 18 letne lastne prakse in mnogostranskih izkušenj. Naglašal je razliko med kmetovanjem v pretekli in sedanjí dobi, priporočal čitanje kmetijskih strokovnih listov in knjig, zlasti pa gospodarske shode. Danes se je treba poprijeti umnega kmetovanja ter zemljo takorekoč do zadnjega kvadratmetra izkoristiti. Treba pa je v malem začetku ter to vsako naslednje leto nadaljevati. Predvsem je treba skrbeti za zadostno množino gnojja, ker je brez njega uspešno kmetovanje nemogoče. Priporočal je, kako si naj vsak umen kmetovavec da narediti primerno gnojnično jamo ter v njej nabira najcenejše, domače dušičasto gnojilo, ki tako izbornu učinkuje na travniku in drugje. Potem je podal praktična navodila, kako se dajo izboljšati stari travniki in kako se narejajo novi travniki tam, kjer je zemljišče navidezno za kako drugo kulturo neprikladno. Poučil je tudi prisotne, katera umetna gnojila je treba — ako primanjkuje dobro preperelega hlevskega gnojja — dati travnikom in kedar jih je raztresti. — Na koncu svojega govora je priporočal iz lastne izkušnje kmetovavcem v nakup brzoparilnik „Alfa Separator“ na Dunaju; trdil je, da se prihrani z njim do 70% drv, kar je ob današnji dragini drv res vredno vpoštevati. Ker so ti brzoparilniki iz kovanega železa in imajo v ognju pocinjen kotel, so zelo trpežni. Prisotni so se čudili, ko je gospod Škrlec skuhal v razmeroma kratkem času v takem brzoparilniku zelenkast, očrnel in nekoliko nagnil krompir in je bil krompir povoljno dobrega okusa. Krompir brez hibe pa je, ako se skuha v paru, še veliko boljši. Gospodu Škrlecju budi izražena še na tem mestu zahvala za njegov trud!

Sv. Miklavž pri Ormožu. V nedeljo dne 17. decembra t. l. je priredila kmetijska podružnica za ormoški kraj v šoli gospodarski shod, katerega se je udeležilo do 100 gospodarjev in gospodinj. Shod je otvoril predsednik podružnice gospod Ivanuš iz Huma ter iskreno pozdravil navzoče. Dal je besedo najprej podružničnemu tajniku gospodu nadučitelju Porekarju iz Huma. Ta je omenil najvažnejše dopise gospodarskega pomena. — Nato je predaval živinorejski nadzornik gospod Martin Jelovšek. V svojem govoru je pozval najprej zbrane gospodarje in gospodinje k složnemu skupnemu delovanju na gospodarskem polju. K temu se naj pritegnejo posebno tudi gospodinje. Na njih ramah visi v največjih slučajih vse gospodarstvo, dočim mora mož iz hiše po opravih bodisi v gorice, na polje i. t. d. ali pa ima pota k raznim uradom. Potem je govoril gospod nadzornik o najvažnejšem pri živinoreji, t. j. o izbiro dobrih plemenjakov in plemenic pri govedu in pri svinjah. Priporočal je, naj se združi vedno do 20 gospodarjev v svrhu dobave dobrih plemenjakov in plemenic. Objubil je tudi, da sam rad pojde v tem slučaju gospodarjem na roko. Končno je še razlagal napravo novih gnojišč po gotovem načrtu, da bi imel kmet od njih res kaj dobička. Zbrani so sledili z zanimanjem gospodu predavatelju ter so mu za njegovo nauke zelo hvaležni. Govoril je še Vičanski Škrlec. S svojim prijaznim govorom, vzetim iz lastnih izkušenj, je napravil jako dober vtis. Povdarjal je potrebo gospodarskih shodov ter čitanja strokovnih listov. Kmet se mora vedno seznaniti z najnovejšimi poiskusi na gospodarskem polju in jih mora tudi sam vpeljati, ako hoče, da bode gospodarstvo napredovalo. Gospod govornik je tudi razlagal pravilno gnojenje travnikov in, kako se pravilno izkoristi gnojlica, katere pač ne dosega nobeno umetno gnojilo. Vabil je udeležence na svoje posestvo, kjer bi si ogledali, kako se da tudi z malimi stroški napraviti dobro gnojišče. Tudi gospodu Škrlecju so udeleženci hvaležni za njegova izvrstna navodila. Po dveurnem zborovanju zaključil gospod Ivanuš dobro uspeli shod. Hvala lepa gg. Jelovškemu in Škrlecju za njun trud in koristen pouk. Posebna hvala pa še gre kmetijski podružnici ormoški, da nam je priredila tako poučno zborovanje ter jo prosimo, naj nas še večkrat razveseli s kakim gospodarskim shodom.

— **Zadreška podružnica v Gornjem gradu,** ki razprostira svoj delokrog po občinah Bočna, Gornji grad, Kokarje in Nova Štifta je priredila pet kmetijskih shodov po sledečem vspredu: 1. Otvoritev shoda in kratek nagovor. 2. Predavanje gospoda Antona Persuha, deželnega živinozdravnika iz Braslovč: O prvi pomoči govedu, oboleli na slinavki (kugi na gobcu in parkljih); o rdečici in o raznih drugih boleznih živinc. 4. Vprašanja, predlogi, vpisovanja novih članov v kmetijsko družbo in vplačevanje članarine. Vstopnice na shode ni bilo; udeležil se jih je lahko vsakdo, če tudi ni član kmetijske podružnice. Shode je otvoril podružnični tajnik gospod učitelj Ignac Šiganec, razen v Gornjem gradu, kjer je predsedoval podružnični načelnik gospod Anton Kolenc. Povsod je tajnik razpravljal o veliki važnosti c. k. štajerske kmetijske

družbe in o koristi, katere imajo člani od družbenih podružnic. Živinozdravniško predavanje se je vršilo po načrtu: 1. Slinavka. Izvoz, od kod je prišla, razširljivost, bolezen sama, gospodarska škoda, umrljivost, lečenje, prenašanje, veterinarski policijski predpisi. 2. Bolezen spolovil pri kravah in bikih, ki povzroča neplodovitost krav, izvoz, znaki bolezn, škoda, ki se kmetu po tej bolezni povzroča, zdravljenje. 3. Rdečica ali pé-reči ogenj, povzročitelji, gospodarska škoda, cepljenje. 4. Napehovanje, razne odpomoči. 5. Davljenje povzročeno po požrtem jabolku, repi i. t. d., prva pomoč. 6. Griža ali kolika konjev. Shodi so bili: I. V nedeljo, dne 3. decembra 1911 pri Ksaveriju v tamošnji šoli ob 3/4 12. uri. Udeležencev prilično 60. II. V četrtek, dne 7. decembra 1911 v Kokarjih ob 2. uri popoldne v gostilni gospoda Jožefa Praznika. Udeležba slaba. III. Isti dan zvečer ob 6. uri v Bočni v gostilni gospoda Antona Žmavca. Udeležba čez 80. Pristopilo je več novih članov. IV. Na praznik, dne 8. decembra 1911 v Gornjem gradu v gostilni gospe M. Mikuš ob 8. uri. Udeležba 70—80. Pristopilo je več novih članov. V. Isti dan ob 1/2 12. uri dopoldne v Novi Štifti v gostilni gospoda Jakoba Sovinška, po domače Goloba. Udeležba čez 80. Pokazalo je teh pet kmetijskih shodov, da naše ljudstvo vé vpoštevati važnost in korist takih in enakih predavanj in sestankov, torej je želeli, da priredi zadreška podružnica tekom letošnje zime še več sličnih shodov. — Opozarjamo pa vse podružnične člane, da plačajo članarino za leto 1912, vnaprej; nekateri pa so še dolžni za letos in za lani. Kdor ne naznani do konca tega meseca svoj izstop, se smatra še za prihodnje leto za člana in je dolžan plačati članarino. Od onih, ki so dolžni za več let, pa bode morala podružnica članarino, ki znaša na leto le 3 K, izterjati. To ni baš prijetno delo, pa vendar bo — žal — potrebno. Kdor pa želi na novo pristopiti, naj svoj pristop javi čimprej podružničnemu tajniku gospodu Šiganecju, da po potem mogel redno dobivati „Gospodarski Glasnik“.

Poročilo je pisal še vsestransko delaven tajnik zadreške podružnice gospod učitelj Šiganec, ki pa že spi v hladni zemlji. Škoda še mlade in za kmetijski blagor vnete, delavne moči. Bodi mu lahka gruda domača!

Uradno.

Izvelek iz odloka c. k. namestnijske štajerske z dne 6. januarja 1912 glede nakupa vprežnih konjev za topničarstvo.

Domobranska uprava namerava letos kupiti 18 vprežnih konjev in se vrše komisijonelni nakupi v Dobovi dne 6. marca ob 9. uri predpoldne (okraj Brežice).

v Brežicah dne 6. marca ob 2. uri popoldne, v Bučevcih dne 8. marca ob 10. uri predpoldne (okraj Ljutomer).

v Ljutomeru dne 9. marca ob 9. uri predpoldne. Konji, ki pridejo v poštev, morajo biti 4 1/2 do 7 let stari, 161 do 172 cm visoki, morajo biti trdnih kosti, širokih mečnatih prs, krepkega križa, trdega kopita ter imeti zadovoljiv pohod (korak) konji, ki se niso 5 let stari in nižji od 166 cm, se nakupijo le tedaj, če so v ostalem vseskozi dobre in trdne postave. Tudi konji za ježo se nakupijo, če se ponudi prilika; ti morajo biti 4 do 7 let stari, 158 do 166 cm visoki, trdnega hrbita in izsegajočega koraka.

Za vprežne konje je določena cena K 800.—

Z ozirom na kakovost živine in razmere prodajavčeve je mogoče dobiti tudi nagrado, ki pa poprečno na vsako nakupljeno živino ne sme biti večja od K 100.—

Nalezljiva smolika na spolovilih povzroča

mlekarstvu

veliko škodo in okuži cel hlev, če se takej ne pokliče živinski zdravnik. Sredstvo „Bissulin“, ki je brez vsakega vonja, izleči bolezen hitro in zanesljivo. Pravi „Bissulin“ ima svoje ime na ovitku. Brošurice s sliko, ki predočuje bolezen, pošilja brezplačno H. Trommsdorff, tovarna za kemične izdelke, Aachen. (Sestava: 0.25% socojodolove živo srebro in mast).

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Zadružna vnovčevalnica živine.

Uspehi, ki so se dosegli vsled živahnega razvoja skupnega, oziroma zadružnega vnovčevanja živine po posameznih avstrijskih kronovinah, so tako lepi in veliki, da Štajerska na tem polju žalibog zaostaja. Ustvaritev lokalnih organizacij z ustanovitvijo na zdravi podlagi ustanovljenih zadrug za vnovčevanje živine po primernih krajih napreduje vse prepočasi; na drugi strani pa se nikakor ne izrablja v potrebni in dovoljni meri osrednja vnovčevalnica za živino, ki jo je Zveza ustanovila v letu 1909.

Dunajska kmetijska vnovčevalnica za živino je imela v letu 1911, meseca oktobra na pr. K 2.025.779-95 prometa in je na en sam semanj dan, 31. oktobra 1911 prodala 5960 svinj, ki so jih poslale skoro same gališke zadruge za vnovčevanje živine. Te številke govorijo dovolj jasno, tako da nam ob njih ni treba omenjati še kaj več.

Vzrok, da se vnovčevanje živine po zadružni poti na Štajerskem tako počasi razvija, tiči v tem, da kmetje do te nove naprave nimajo pravega zaupanja. Nezaupnost kmetov pa je v tem slučaju tukaj prav gotovo neumestna, ker gre vendar za akcijo, ki je na korist kmetov samih in ki je namenjena za to, da bi kmetom posredno ali neposredno prinesla pri prodaji živine dobiček.

Namen vnovčevalnice za živino je, kakor je znano, v tem, da naj poskrbi za direktno zvezo pri prodaji živine med prodajavcem in kupcem in da se naj pri tem izloči prekupčija.

Zato ponovno pozivamo vse naše članice in njihove člane, naj pokažejo za to panogo zadružnega delovanja več zanimanja, da naša dežela v tej stvari ne bo zaostajala za drugimi avstrijskimi. To se nam zdi tem bolj potrebno in primerno, ker podpira visoko c. k. poljedelsko ministrstvo vnovčevanje živine v posebni meri z nasveti in z denarno pomočjo, kar je na poseben način pokazalo s tem, da je ustanovilo

„osrednjo vnovčevalnico za živino na Dunaju“.

Ob tej priliki tudi še posebej opozarjamo na seznamke ponudb in naročil, ki jih ta vnovčevalnica izdaja.

Če pa se štajerski kmetovavci nečejo pobrihati za možnost, da bi izključili nepotrebno in nerecelno prekupčijo, zboljšali prodajo živine, postavili svojo živino na večje sejmje in tako vplivali na nje ceno in končno vplivali na ceno mesa, potem se ne smejo čuditi, če se bodo sredstva, ki so določena za denarno podporo te akcije, razdelila med druge dežele.

Da ne bo nobenih neprijetnih pomot, pripominjamo izrečno, da naši Zvezi ne gre za to, da bi se naj rabila izključno njena vnovčevalnica ali da se naj ustanovi veliko število zadrug za vnovčevanje živine. Zveza zastopa načelo, da se naj s pomočjo njene vnovčevalnice izpodrine in onemogoči nerecelna prekupčija in da se naj za štajerske živinorejce zagotovi vsakokratna najugodnejša cena, ki se da na sejmu doseči. Če je to mogoče na kak drug način, recimo s prodajo doma, potem nas to samo veseli.

Vedno smo drage volje pripravljeni, dajati ustmena in pismena pojasnila, prirejati predavanja, pomagati pri ustanovitvi vnovčevalnic i. t. d.

Zadružna vnovčevalnica živine pri Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem.

II.

Poročila glede blagovnega prometa Zveze.

1.

Cena umetnih gnojil v letu 1912.

Zveza kmetijskih zadrug na Štajerskem lahko sedaj vsled ugodnih kupnih pogodb oddaja vsa umetna gnojila, kakor Tomaževo žlindro,

40 odstotno kalijevo sol, kajnit, kostno moko, čilski soliter i. t. d.

Svojim članom priporočamo, naj se, če potrebujejo umetna gnojila, z zaupanjem obrnejo na nas in ne kupujejo umetnih gnojil pri prekupcih.

Cene za umetna gnojila se ne smejo presojati po teži, ampak po vrednosti njihove množine rastlinskih redilnih snovi.

Če vam torej kak prekupec ponuja n. pr. Tomaževo žlindro, kajnit ali kalijevo gnojilno sol po 100 kg ceneje ko Zveza, ima tako umetno gnojilo na vsak način manj za rastlino redilnih snovi in je torej manj vredno.

2.

Razglas glede naročevanja travinega in detelj-nega semenja.

Zveza bo kakor lani tudi letos oskrbovala od visokega deželnega odbora ji poverjeno naročevanje travinega semenja za vse štajerske kmetovavce za najnižje cene.

Da se došla naročila lahko hitro in zadovoljivo izvrše, opozarjamo svoje člane na sledeče:

Množina raznega semenja se ravna po vrsti travnika ali deteljišča in po danih krajevnih in zemeljskih razmerah. Za dobro, gnojeno zemljo se potrebuje manj semenja, ko za slabo zemljo, ki je tudi še slabo gnojena.

Splošno veljajo sledeča števila:

Potrebuje se:

Za 1 joho trajnega travnika	27 do 32 kg
„ 1 ha „ „ „	48 „ 56 „
„ 1 joho začasnega „ „	23 „ 26 „
„ 1 ha „ „ „	43 „ 46 „
„ 1 joho mešanega deteljišča	17 „ 19 „
„ 1 ha „ „ „	30 „ 32 „
„ 1 joho čistega „ „	12 kg
„ 1 ha „ „ „	20 „

Če hoče kdo naročiti mešanico travinega semenja, si mora prej priti na jasno o tem, ali hoče imeti v krmi več trave ali več detelje; ako naj ima krma več trave, mora še določiti, ali naj bo travnik, ki ga misli posejati, trajni travnik za kakih 10 ali več let ali začasni travnik, ki se čez par let zopet preorje.

Če pa naj ima krma več detelje ko trave in sicer približno osemdeset delov detelje in dvajset delov trave, potem mora naročiti mešanico iz deteljnega in travinega semenja. Ta mešanica se zopet lahko določi na dobo 1 do 2 let, ali pa za 5 do 6 let.

Zveza pripominja, da se vse semenje kupuje na podlagi preiskave štajerskega kmetijskokemičnega preskuševališča in postaje za kontrolo semen na Gradcu ali od c. k. postaje za kontrolo semen na Dunaju, ki preiščeta, ali je seme čisto in kakovostno ter izdaja o tem uradno potrdilo. Predno odda Zveza semenje članom, ga da še enkrat preiskati od teh postaj.

Tudi za mešanice travinega semenja, sestavljene po načelih profesorja dvornega svetnika dr. Weinzierla, se rabi le uradno preiskano semenje.

Posamezne mešanice semen se vrše strokovno in vestno, primerno različni zemlji in z vednim ozirom na to, ali so namenjene za trajne ali začasne travnike ali deteljišča in so, ker se vanje sprejema najdražje seme trav in detelje v pravih razmerjih, seveda nekoliko dražje ko one, ki se navadno prodajajo.

Naročila na travino in deteljno seme se nam morajo kakor hitro je mogoče poslati, najpozneje pa do 15. februarja, ker bomo poznejša naročila lahko izvrševali le po razmerju zaloge in brez obveznosti za spremembo cen ali rok dobave.

Poročila morajo obsežati: natančno addresso, poštno in železniško postajo naročilca, rok do-

bave in napoved, ali se naj blago pošlje po pošti ali po železnici, kot tovarno ali brzo blago.

Pravilno naročilo bi se torej približno takole glasilo: „Naročam za februar kot brzo blago na postajo sledeče semenje: mešanico za trajni travnik, težko ilovico, za pol orala; mešanico za začasni travnik, pesek, za četrt johe, travino in deteljno mešanico, enoletno za srednje težko zemljo, za četrt johe, enako mešanico za glinasto zemljo, šestletno, za četrt johe.“

Ime.

Datum. Bivališče. Pošta in železniška postaja.

Če je Zvezi kaj nejasno in vpraša, se ji mora takoj odgovoriti, ker če se dobava zavleče zaradi tega, ker je odgovor izostal, ne more Zveza za to prevzeti nobene odgovornosti.

Zvezi poslana naročila se lahko preklicajo ali spremenijo le tako dolgo, dokler se blago, ki je naročeno, ni odposlalo.

Naročila se naj, če le mogoče, vrše skupno s pomočjo Zvezi pridruženih zadrug, posojilnic in podružnic c. k. kmetijske družbe, ker se s skupnim naročanjem ne prihrani le visoka tovarnina, ampak se taka naročila tudi lažje in hitreje izvršujejo.

Naročila, ki nam ne pridejo od kake naše članice (posojilnice, kmetijske podružnice, zadruge ali društva), izvršujemo samo proti povzetju.

V spornih slučajih je merodajna od železnice pri prejemu določena teža; zato prosimo, naj se da vsaka pošiljatev uradno stehtati.

Zveza podaja interesentom drage volje podatke o napravi, zboljšavi in pomladitvi travnikov in odgovarja tudi sicer rada na prašanja, ki spadajo v njen delokrog.

Cenovniki o semenju se dobe pri Zvezi od 15. decembra naprej.

3.

Melasino močno krmilo.

Vkljub ponovno zelo zvišani ceni močnih krmil lahko ponudimo od tovarne za močna krmila, ki jo ima c. k. kmetijska družba na Dunaju v Brucku ob Muri, za dosedanje ceno močna krmila, dokler je kaj zaloge in sicer:

melaso iz palmovih otrob	100 kg za 16 K
„ „ palmovege jedrja	100 „ „ 17 „
„ „ „ „ in kokosa	100 „ „ 17 „
droženo melaso	100 „ „ 18 „

od naših skladišč v Gradcu ali Ljubnu, brez vreče.

Otrobova melasa, 100 kg za 17 K, ki pa se dobi samo od skladišča v Gradcu.

Ker se je cena vsem močnim krmilom neprimerno zvišala, Vam nujno priporočamo, da si za to ugodno ceno oskrbite primerno množino krmila in omenjamo, da bomo v bodočih dneh dobili cele vagone tukaj ponujanih krmil.

Od tvornice direktno pride vsakih 100 kg za 60 v ceneje.

4.

Razna krmila.

Dokler bo kaj zaloge, ponujamo brez obveznosti:

Moko iz prg morskega semenja, svetlo, z zajamčenimi 50% surove tolsče in surovega proteina z 1½ tolerance za 17 K 100 kg brutto za netto z vrečo od Trsta ali Reke po naši volji, v celih ali polovičnih vagonih, dostavljivo od oktobra 1911 do maja 1912 po vrsti na željo kupcev.

Pšenične otrobe, debele, 100 kg za 14 K 30 v od Maribora ali 15 K od Gradca.

Pšenične otrobe, fine, 100 kg za 13 K 20 v, od Maribora ali 13 K 80 v od Gradca, dostavljive od decembra do maja 1912 po želji kupca, od 100 kg naprej.

III.

Zadružna vnovčevalnica živine pri Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem.

Pregled ponudb in naročil.

Pozor!

Od Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem ustanovljena posredovalnica za prodajo plemenske in rabne živine priobčuje spiske ponudb in zahtev za plemensko in rabno živino (govedo, svinje, ovce, koze), da lahko stopijo zainteresirani med seboj v direktno tržno zvezo.

Niti kupec niti prodajavec nista s svojo prijavo obvezana, da bi morala živino prodati ali kupiti le s posredovanjem Zveze; to jima je popolnoma prepuščeno na prosto roko.

Delovanje posredovalnice in prejem ponudb sta popolnoma brezplačna. Pač pa morajo vsi, ki se poslužujejo Zvezine posredovalnice, Zvezi nemudoma naznaniti, če so pripravljeno živino že prodali ali iskano kje drugje kupili.

Posredovalnica ne prevzame za pravilnost podatkov v ponudbah in glede zanesljivosti in poštenosti pozameznih strank nobene odgovornosti. Kupcem se priporoča, naj vprašajo z dopisnico, ali je živina še na prodaj, predno se peljejo k ponujavcu.

Zaradi formularjev za prijave in sploh vseh stvari, ki zadevajo označeno posredovalnico, naj se zainteresirani obrnejo naravnost na Zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2/I.

Živinski sejmi v Gradcu meseca januarja in februarja 1912.

Sejmi z rogatino: 18. in 25. januarja in 1., 8., 15., 22. in 29. februarja.

Sejmi z malo klavno živino: 19. in 26. januarja in 1., 9., 16. in 23. februarja.

Konjski sejem: 1. februarja.

Ponudbe:

Alojz Kremser, kmet v Lassenbergu, pošta Wettmannstätten, proda čistokrvnega plemenskega pingavskega bika, ki je dobil I. državno darilo in I. darilo c. k. štajerske kmetijske družbe, 2½ leta starega, 600 kg težkega, za 1000 K.

Osrednja zadruga za rejo in vnovčevanje živine v Mariboru, Stolna ulica 6, proda več lepih molznih krav in plemenskih bikov.

Kmetijska podružnica v Lonču proda več volov za pitanje, 100 kg po 90 do 92 K.

Graščina Brunnssee, pošta Weitersfeld, proda lepega, velikega, dorastlega yorkshirskega merjasca.

Hugo pl. Baltz, graščina Hollererhof, pošta Rein pri Gratweinu proda 1 simmentalsko kravo, prav lepo, 680 kg težko, s 6. teletom, za 550 K; 1 pingavsko kravo, 500 kg težko, brejo, za 500 K; 1 muredolsko kravo, blizu 400 kg težko, 6 mesecev brejo, za 360 K.

Anton Puntigam, posestnik v Neusetzu, pošta Straden, proda dva lepa plemenska bika,

pingavska križanca, prvi je star 2 leti in 350 kg težak, drugi 18 mesecev in 500 kg težak, za vsakega po 100 K za 100 kg od hleva.

Karl Pongratz, po domače Tschreppl, v Osterwitzu, pošta Lonč, proda tri pare volov, muredolcev, 4 do 5 let starih, primernih tudi za pitanje; 1. 1300 kg 1200 K; 2. 1260 kg 1150 K; 3. 1100 kg 1000 K.

Franc Pongratz, po domače Schober, v Osterwitzu, pošta Lonč, proda 4 letno, 600 kg težko muredolko, ki je povrgla 30. novembra 1911; pripuščena je 5. januarja 1912, daje na dan 7 l mleka in stane 600 K; nadalje 4 pitane marijadvorske vole, 5 let stare, 1450 in 1200 kg težke, 100 kg za 100 K.

Karl Krammer, po domače Gränbauer, v Osterwitzu, pošta Lonč, proda 2 marijadvorska vola, 4 leta stara, 1000 kg težka, 100 kg za 100 K.

Naročila:

Haas v Eggenhofu, pošta Gratkorn, kupi mlado brejo švicarsko kozo.

Franc Reinisch v Osterwitzu, pošta Lonč, kupi 30 do 40 ovac.

Prosimo, da se pri ponudbah živine navede po možnosti živa teža in cena.

Prijave za prodajo in nakup se priobčijo samo trikrat, če se nismo pismeno drugače pogodili.

Tržna poročila.

Cena doželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruzna		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje..	50	12	50	10	—	9	50	11	50	10	50	12	—
Ormož..	50	11	—	10	50	9	—	10	—	9	25	11	—
Gradec..	50	12	50	10	75	11	—	11	22	10	50	9	—
Ljubno..	50	12	25	10	50	10	70	11	—	10	—	—	—
Maribor..	50	11	25	9	50	9	50	10	—	10	50	10	—
Ptuj..	50	11	20	10	—	10	—	11	—	10	—	10	—
Inomost..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec..	50	11	75	10	50	—	—	10	—	10	75	—	—
Ljubljana..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pešt...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Solnograd..	50	12	85	11	75	—	—	11	—	11	10	—	—
Dunaj..	50	12	10	10	52	10	58	10	40	9	60	—	—
Linc..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Rižena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje..	50	11	—	17	—	3	—	2	25	2	80	—	—
Ormož..	50	13	—	20	—	3	50	3	—	2	50	2	—
Gradec..	50	11	25	—	—	3	25	3	15	2	75	—	—
Ljubno..	50	—	—	26	—	4	50	4	—	3	75	3	25
Maribor..	50	10	5	16	—	3	25	—	—	2	25	1	75
Ptuj..	50	11	50	18	50	3	80	3	—	3	40	2	80
Celovec..	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Graško tržno poročilo.

Sejem s krmo in slamo od 2. januarja do 6. januarja 1912. Pripeljalo se je 88 vozov s 1054 metriskimi stoti sena in 33 vozov s 440 metriskimi stoti slame; sejem je bil boljše obiskan ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 5.60 do K 7.20, sladko od K 5.80 do K 7.20; ržena slama od K 5.— do K 6.—; pšenična slama od K 5.— do K 5.80, ječmena slama od K 5.— do K 5.—; ovsena slama od K 5.— do K 5.—; ježna slama od K 5.— do K 5.—.

Sejem z rogato živino dne 11. januarja 1912. Pripeljalo se je 150 volov, 141 bikov, 170 krav, 8 živih telet in — konj, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnice.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov, 14 bikov, — krav, — telet; na Spodnje Štajersko: — volov, — bikov, — krav; Gornje Štajersko: 30 volov 4 biki, 20 krav, — telet; Ptuj: — volov,

— bikov, — krav, — telet; Predarlberško: 5 volov, 6 bikov, 10 krav, — telet; Celovec 6 volov, — bikov, 22 krav, — telet; Primorsko volov, — bikov, 43 krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže. Klavni voli, tolsti od 96.— do K K 104.— (izjemoma K 107.—), poltolsti od K 86.— do K 94.—, suhi od K 72.— do K 84.—; voli za pitanje od K —.— do K —.—; klavne krave tolste od K 74.— do K 84.—, poltolste od K 56.— do K 72.—, suhe od K 48.— do K 54.—; biki od K 72.— do K 90.—; dojne krave do 4. teleta od K —.— do K —.—; črez 4. tele od K —.— do K —.—; breje od K —.— do K —.—; mlada živina od K 76.— do K 90.—.

Sejem klavne živine dne 12. januarja 1912. Zaklana živina: 774 telet, 4363 svinj, 4 komadi drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.10 do K 1.26; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.28 do K 1.40; mlade svinje od K 1.30 do K 1.38; nemške mesne svinje od K —.— do K —.—; nemške pitanske svinje od K 1.30 do K 1.40; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.46 do K 1.50; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.24 do K 1.40; mesne svinje od K 1.12 do K 1.28; bosnjaške pitanske svinje, debele, od K 1.— do K 1.12; bosnjaške pitanske svinje, suhe od —.— do K —.—; ovce od K —.— do K —.—; kozlički in jagnjeta od K —.— do K —.—. Cena nazaduje.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 30. januarja v Ormožu (sejem s ščetinarji).

Dne 31. januarja v Dobovi**, okr. Brežice; na Ptuj (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 1. februarja na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Jurklostru**, okr. Laško; v Gradcu (sejem z rogatino in konji).

Dne 3. februarja na Zelenem Travniku**, okr. Ivica; pri Sv. Juriju ob Ščavnici**, okr.

Gornja Radgona; v Jarenini*, okr. Maribor; na Spodnji Polskavi*, okr. Slov. Bistrica; pri Sv. Jakobu*, okr. Celje; v Trbovljah**, okr. Laško; v Rogatcu (sejem s ščetinarji); v Brežicah (svinjski sejem); v Vidmu*, okr. Brežice.

Dne 5. februarja v Ormožu*; pri Sv. Petru**, okr. Kozje; v Lipnici; v Radgoni**; v Celju*; na Dobrni**, okr. Celje.

Dne 6. februarja v Ormožu (sejem s ščetinarji); v Gornjem Gradu**; v Radgoni*.

Gozdna drevesca

jako lepa, mnogo milijonov vsake vrste priporoča c. in k. nadgozdar Rud. Hacker v Kraljevem Gradcu iz lastnih drevesnic in sicer smreke, bore, macesne, jelke, akacije, hraste (navadne in rdeče ameriške), črne bore, weymuthove bore, jesene, javore, jelše, breze, breste, bukve, lipe, gloge i. t. d. Zahtevajte cenik. Gozdna drevesca se pošiljajo sedaj kot brzo blago skoro po enaki ceni, kakor tovarni. 36—3

Izvirna „Melotte“

je v alpskih deželah najbolj priljubljena in razširjena

mlečna centrifuga.

Močno in solidno narejena Posame izborna in ne potrebuje nobenih popravil.

Ker je zelo preprosta, lahko dela vsak otrok z njo.

Zajamčen je najboljši uspeh in najbolj natančen posnetek.

Konkurenčne stroje zamenjajemo za „Melotte“, Model 1909 je v marsičem zboljšan. 39—12 Dobri zastopniki zaželjeni.

Melotte-Werke, Dunaj, IV. Mayerhofg. 16.

Štajerska in slavonska slivovka

konjak, dročenka in brinovec, najboljših kakovosti iz lastne žganjarne. Raznovrstni cveti, jamajka, kuba in domači rum. Najfinjši likerji, pridobljeni potom destilacije. Posebnost: Eckertova „Edelraute“. Največja izbira ruskih in kitajskih čajev. Vinski jesih. Jesihov cvet.

C. in k. dvorni .. zalagatelj: **Albert Eckert, Gradec.**

Zaloga: Murplatz št. 6, nasproti lokarne „Pri zamorcu“. 477a—6

Najnovejše in najboljše škropilnice za gnojnice

tudi prevozne, za škropljenje in napolnjevanje sodov. Ne rjavijo in ne zamrznejo. Vodoravno nesejo do 20 m.

Ceniki gratis in franko.

Prva moravska tvornica za vodovode in sesalke

Ant. Kunz, c. in k. dvorn. dobavitelj, Mähr.-Weiskirchen.

Le Kometovi mlini

so sedaj najboljši stroji za pripravljanje mečke in moke za pecivo.

Kilb (N.-A.), dne 1. februarja 1911.

Z Vašim mlinom (žrmljami) št. 4, katerega ste nam svoj čas poslali, smo, če bo vedno tako dobro služil, zelo zadovoljni. Z njim se da namleti v 1 uri 200 kg mečke (šrota) brez posebnega truda.

Z odličnim spoštovanjem beleži

4 7—24

Kmetijska zadruga v Kilbu.

Prvi zavod za izdelovanje mlinjskih kamnov E. J. HELLER, r. z. z o. z., Sandau pri Lipi, Češko.

Cela obitelj

dobi ceno obleko, če si naroči ostanko iz tkalnice M. Jirsove v Novem Hradku št. 218 na Češkem, cedrjev, parhentov, flanelov, platna, oksforda i. t. d.; 2—8 metrov dolgi kosi, skupaj 40 metrov za 18 kron, najboljših 40 metrov za 20 kron po poštnem povzetju franko ali pa če se pošlje v naprej polovica. Neizpolnjenosti se radevolje izmenja ali pa vrne denar. Vzorci vankovrstnega blaga razen ostankov pošilja zastoj in poštne prosto. 488—1

Oznanila

„Gospodarskem Glasniku“

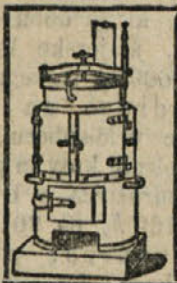
dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

„TITANIA“

brzoparilnik za živinsko krmo

je cel iz kovanega železa in jeklenih ploč ter radi tega nepokvarljiv.

Neprekosno hitro razvije pare. Kuri se lahko s čim koli.

Posiljamo na poskušajo. Prihranite 20% krpila.

Več ko 10.000 v porabi.

Zahtevajte cenik.

Titania-Werke, Wels 132, O.-Ö.

Največa specialna tovarna parilnikov na Avstro-Ogrskem.

Iščejo se zastopniki.

Glavno zastopništvo za Štajersko: FRANC ASEN, GRADEC,

Mariengasse št. 22.

320—10

Cepljene trte

muškatsilvanca, laškega rizlinga, belega burgundca, portugisa, pošipa in žlahtnine najboljše kakovosti, vzgojene na hribu in težki zemlji na Rupestris Portalis proda

Franjo Stajniko, ekonom v Ljutomeru.

Cene po dogovoru.

486a—3

Za gnojenje : travnikov, pašnikov in deteljišč je :

Tomasova žlindra

z znamko

„Zvezdo“

priznana najboljša in najcenejša fosfornokisla gnojila. Tudi za jesensko setev se lahko še uporablja, da se raztrosi po vrhu, za spomladno setev pa se lahko že sedaj v jeseni raztrosi po brazdah. 488-7

Zajamčeno čista Tomasova žlindra znamke „Zvezdo“ se dobi v trgovini „MERKUR“.

Peter Majdič, v Celju

kjer je prodajna zaloga Tomasovih tovarov,

r. z. z o. z. v Berlinu.

Varujte se malovrednega blaga in ponarejanj

Gospode naročevavce

aljudno prosimo, naj se pri kupovanju blagovolijo sklicevati na naš list.

Superfosfati

rudninski in živalski so najzanesljivejša in najcenejša fosfornata gnojila, ki so se obnesla v vseh vrstah zemlje. Vsebinska strogo zajamčena. Najzanesljivejšo sredstvo, da si senožeti hitro spet opomorejo, da pridelana krma dobi potrebno množino fosfornatih snovi (sol).

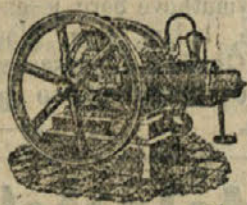
Superfosfat

povzroča pri žitu (silju) in sočivju, da se zrna razvije popolnoma, da vsi sadeži, torej tudi krompir, repa i. t. d. pridobé na tečnosti in žlahtnosti. Razen tega ponujajo amonijakove, kalijeve in solitrne

superfosfate

vse tovarne za umetna gnojila, trgovci in kmetijske zadruge in kmetijske družbe : : : : 1—12

Centrala: PRAGA, Příkopí 17.

Stotine zadovoljivih naprav že v obratih.

Ceniki in proračuni brezplačno.

Bachrich & Co., Dunaj, XIX/6

397—12

Heiligenstädterstraße 83 La.

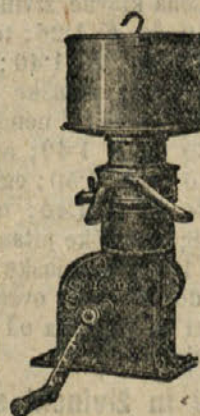
CLIMAX motorji za surovo olje in lokomobile.

Motorji z visokim tlakom.

Stroški za kurjavo na HP in uro od 1 v naprej.

Brez nevarnosti eksplozije. Brez kontrole finančne oblasti. Potrebuje malo vode.

Najcenejši za kmetijstvo, industrijo in obrt.

Najcenejši in najpopolnejši posnemalnik za mleko je Mayfarthov „Diabolo“

Izdelek prve vrste, enostavno delo, zajamčena množina 120 l na uro. Cena samo K 155.— 488—6

Stroji za pripravljanje krme

slamoreznice, stroji za rezanje repe, žrmlje (domači mlini), brzoparilniki, gnojne pumpe, stiskalnice za seno kakor vsakejake kmetijske stroje, katere izdeluje in spravlja

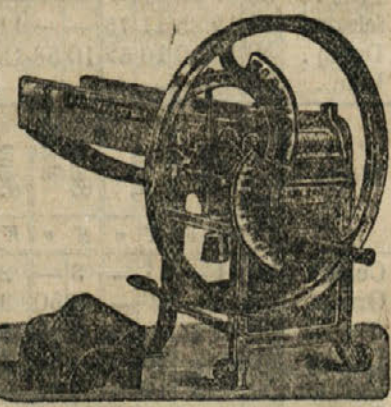
600krat za to odlikovana tovarna

Ph. Mayfarth & Co., Dunaj (Wien), II/1

Frankfurt o. M., Berlin, Paris.

Cenik št. 1229 zastoj in franko.

Želó se zastopniki.

Sestav G

naših najboljših brzoparilnikov za krmo „ALFA“ prekaša vsled velike zmoglosti, male porabe kuriva, preprostega, trpežnega sestava i. t. d. vse druge brzoparilnike, ter se pač z vso pravico imenuje najboljši in najcenejši brzoparilnik. — Ceniki brezplačno! — Dopisuje se slovensko!

Delniška družba Alfa-Separator

Dunaj, XII/3, Wienerbergstraße Nr. 31.

398—10

